

Referat fra lokale møder

Vestbirk, Vestbirk Forsamlingshus d. 29. april 2026 kl. 19-21

Deltagere: Horsens Kommune, Foreningen for Naturpark Gudenå i Horsens Kommunes Venner, interesserede borgere og lodsejere.

Antal fremmødte: 85 personer.

1. Velkomst og program
Horsens Kommune bød velkommen og ridsede aftenens program op, og kom kort ind på baggrunden for hhv. hvordan idéen Naturpark Gudenå er opstået og hvorfor der afholdes lokale møder nu.
2. Hvad er en naturpark
Horsens Kommune gennemgik, hvad en naturpark er, og hvilke kriterier der skal være opfyldt for at kunne blive mærket som Dansk Naturpark under Friluftsrådet. Den foreløbige afgrænsning af Naturpark Gudenå, og argumenter for hvorfor den netop ser ud som den gør, blev præsenteret.
3. Idéen bag og visionen med Naturpark Gudenå
Foreningen for Naturpark Gudenå i Horsens Kommunes Venner præsenterede hvordan idéen til en naturpark i dette område er opstået i landsbyrådene på tværs af 6 landsbyer, hvad den foreløbige vision for en naturpark i området er, og hvilke muligheder det giver for området at være Naturpark.
Lokalt medlem af Venneforeningen redegjorde kort for egen motivation til at indgå i arbejdet for derved at få medindflydelse og kunne præge retningen.

Foreningen inviterede samtidig bredt til at deltage i foreningens arbejde.

4. Gruppedialog / workshop
Alle fremmødte blev opfordret til at bidrage med bemærkninger, forslag, bekymringer, ønsker eller andet indenfor 3 temastationer:
 - a. Kultur, natur og landskab
 - b. Friluftsliv og formidling
 - c. Erhverv og turisme.
5. Præsentation og opsamling på input fra workshoppen
De tre bordformænd præsenterede et udpluk af input der var kommet i løbet af workshoppen.
Nederst sammenfattes de skrevne Post It, præsentationer og eftersendte mails fra de tre temastationer, opdelt i hhv. idéer til tiltag i området, og information om området.

Præsentationen blev fulgt op af drøftelser, diskussioner og spørgsmål fra de fremmødte.

6. Tak for i dag
Horsens Kommune takkede for fremmødet og engagementet, og fremlagde en tidsplan for det videre forløb.

a. Kultur, natur og landskab

Idéer

- Gl. Rye flyveplads og historien fra krigen bør være med i naturparken.

Information

- Pas på ikke at ødelægge private biodiversitetsentreprenører. Det er jo os alle sammen der taber, hvis vi demotiverer private naturbyggere.
- Hvad tæller med i beskyttet natur?

- Hvis det er nemt at begrænse den lovlige færdsel, kan man jo øve sig på Nedenskov Sø.
- Det vigtigste for mig er at naturen beskyttes. Jeg kan ikke gennemskue om det bedst sker med eller uden en naturpark.
- Er der planer for Vestbirk Vandkraftværk?
- Positiv overfor idé om at dele vores dejlige område.
- Bevaring af området.
- Sikre ro til vildtet.
- Beskytte §3 områder.
- Dyrehold: problematikker med lokale folk.

b. Friluftsliv og formidling

Idéer

- Få lavet nogle vandreture på xx km så folk går i loop. Eksempelvis ved Den Genfundne Bro.
- Markerede ruter, som folk kan gå efter.
- Gode shelter- og teltpladser i forbindelse med stisystemer.
- "Drej en historie" fortælling om området. Er etableret i Robert Jacobsen-parken i Vejle.
- For at styre trafikken af publikum skal stier afmærkes og der skal være mulighed for rundture.
- Cykelsti der forbinder Nim med Østbirk.
- Cykelsti der forbinder Østbirk med Yding.
- Der mangler gode stier fra Vestbirk til Voervadsbro (hvorfra der er god sti langs åen).
- Ønsker toilet ved p-pladsen til Voerbjerg til de mange besøgende (og oftere tømning af skraldespand).
- Tilgængelighed til det nyopgravede stykke af Gudenåen.
- Flere ridestier til de lokale.
- Bevar Klostermølle.
- Markerede cykelruter.
- Positiv overfor flere sheltere/primitive lejrpladser på "robuste områder".
- Mangler en isætningsplads til kano og kajak i Vestbirk Sø.
- Mangler shelters ved Vestbirk Vandkraftværk.

Information

- Hvad får lodsejerne ud af at tillade en sti gennem området?
- Køb Klostermølle og Vestbirk Vandkraftværk. Udvid det eksisterende og læg ressourcer og energi i det eksisterende. Der hvor der allerede kommer mange mennesker.
- Gudenåstien er ikke afmærket i vores område. Vi har allerede haft de første vandrere gående på marken, måske fordi de var i tvivl om den reelle rute, eller fordi selv valgte at forlade stien.
- Stier er til stor glæde for de lokale, ud over turisterne.
- Stierne er velkomne på vores jord.
- Bekymring for affaldshåndteringen.
- Er der planer om at der skal være fast sti langs kanalen til Vestbirk Vandkraftværk?
- Kan forstå der er bekymring for utilsigtede trædestier, men afmærkning af med autoriserede stier, tror jeg vil afhjælpe det i stort omfang.
- Sikre at folk bliver på stierne.
- Bedre afmærkning af stier.
- Manglende respekt for stier.
- Manglende respekt for at en dyrevæksel ikke er en sti.
- Begræns mængden af shelters i området. Shelters hører ikke hjemme i nærheden af beboelser og nej-sigere.
- Affald i skovene er et problem.
- Hvem kontakter man når/hvis der smides affald eller toiletpapir på lodsejers jord?

- Eksisterende stier er 'gangbare' uanset naturpark eller ej. Så ja til Naturpark og tydelig markering af stier.

c. Erhverv og turisme.

Idéer

- Opdragelse i færden i naturen
- Behov for fokus på naturdannelse og parkeringsdannelse.

Information

- Det er svært at se hvad vi, befolkningen, får ud af det.
- Får det betydning for hvilke tilladelser kommunen vil give til nye udstykninger, erhverv, fabrikker, sommerhusudstyknings?
- Kan man ikke lave en status på hvor mange der siger nej nu og hvad deres arealers nej betyder for det samlede projekt, inkl. de 50% beskyttet natur?
- Synliggørelse/erfaringsdeling fra eksisterede naturparker. Hvor "befolket" bliver området?
- Brug turismemulighederne ved Voervadsbro. F.eks. markedsføring af de lokale butikker.
- Naturpark vil gøre at flere går rundt, hvor de ellers ikke ville gå.
- Brug Vestbirk Vandkraftværk til at understøtte turisme - som et anker-punkt. Kræver rundture i området derfra.
- Dejligt med flere mennesker i naturen.
- Hvad med branding, markedsføring og turisme? Savner dette. Mvh Lodsejere.
- Løs problemet ved Den Genfundne Bro før nyt startes.
- Problemer med at folk deler ruter de selv finder på apps. Et reelt problem. Kan man afgrænse eller lave en form for lovgivning om denne tekniske udfordring - fra kommunens side?
- De lokale er det største problem. Turistbusser med rollator-folk gør ikke noget.
- Problem demografi: "Boomer generation" og "traditionalist". Sådan har det altid være - vi har altid måttet gå her.
- Hvordan sikrer man "de sorte områder" hvis ikke man vil være med?
- Den Genfundne Bro er et epicenter for problematik.
- Bekymring for at det bare bliver værre og værre. Hvilke sanktioner findes der?
- Det er allerede på vej til at blive et problem omkring Vestbirk Sø og Den Genfundne Bro.
- Yderligere turisme omkring Den Genfundne Bro, hvordan skal de styres så problemerne ikke bliver større?
- Vejnettet er ikke indrettet til mange turister.
- Guidede ture og uddannede formidlere er velkomne, vild og ukontrolleret turisme er ikke velkommen.
- Godt eksempel: arkæolog som havde børn med i naturen.
- Hvis trafikken vil blive øget igennem Vestbirk by - pga. øget turisme - så er man NØDT til at se på trafik-sikkerheden på Søvejen. Den bør virkelig ensrettes.
- Hvis naturparken eksponeres for flere turister, skades næringsfattige søer. Resultat: at den lukkes for alle, og at lokale ikke kan bade mere i Blid Sø og Nedenskov Sø.
- Øget eksponering som Naturpark vil øge turismen på sårbar natur på sydsiden af Salten Langsø. Også selvom det måske ligger udenfor naturparkens afgrænsning.
- Bekymring: trampestier, tilgang af uønsket turisme. En glidebane til at miste retten til eget jord.
- Ud fra de fire år, hvor jeg har fulgt arbejdet for en naturpark, og ud fra de lokale møder, der nu er blevet afholdt, er der tre begreber, som jeg gentagne gange har savnet. Tre aspekter af en naturpark, som mangler i diskussionerne:
 - Branding
 - Markedsføring og
 - Turisme

- Vi er hverken helt for eller imod projektet - det skal være muligt for alle at komme ud og nyde naturen (som ingen bør have patent på), MEN vi er bekymrede for de konsekvenser det kan få for os borgere, som har valgt at bosætte os i området.
- Opfordring til en afbalanceret begejstring for at tiltrække endnu flere turister til vort dejlige område – vores dejlige natur!

Anden info:

- Hvordan kan det være, at kommunen har arbejdet på naturparkprojektet i 2 år og dette er første gang lodsejere hører om det? Ønsker transparens, gennemsigtighed og respekt.
- Hvorfor er der ikke politikere til stede ved møderne?
- Hvor mange skal sige nej for at planen bliver taget af bordet?
- Hvornår får man mulighed for at sige nej?
- Hvordan sikres frivilligheden?
- Hvordan begrænses lovlig færdsel?
- De fleste som bosætter sig på landet, gør det for at nyde naturen og være blandt få. Hvordan kan man finde en balance så de stadig kan bo sådan uden at blive 'overrendt' af byfolk der skal opleve naturen?
- Spændende perspektiver med naturpark. Men p.t. nogle bekymringer:
 1. hvis man ikke er med, hvordan sikres at det bliver respekteret (adgang, færdsel på ens jord ect.).
 2. Hvem styrer processen? For os er det første gang vi hører om projektet. Er det venneforeningen eller Horsens Kommune? Det er uklart, hvordan den videre proces forløber, og i hvor høj grad ens bekymringer vil blive hørt. Som vi ser det, er foreningsstyrede projekter af denne størrelse skrøbelige.
 3. Det er svært for os at forholde os til temaerne Kultur, Erhverv osv. så længe punkt 1 og 2 er uafklaret.
- Hvordan kan man sikre den enkelte lodsejers ret til ikke at være en del af projektet, hvis de bor nær meget besøgte stier?
- God tanke at flere skal have mulighed for at nyde vores fælles natur. Men hvordan undgår vi at det bliver for mange som vil besøge området, for så vil det ødelægge det unikke?
- Kan vi få en beskrivelse af f.eks. en anden naturpark som har eksisteret nogle år, og har erfaringer derfra (omkr. færdsel, belastning – positivt og negativt).
- Ønsker hastighedsbegrænsning omkring Slaggård Banke og Voerbjerg Høje.
- Klarhed over projekt.
- Der kan søges fondsmidler. Men hvem søger? Og hvem bestemmer hvad der skal søges til og hvor noget skal placeres?
- Uagtet om man ønsker at være med eller ej, så er man jo med når det publiceres på tre sprog på hjemmesider og andet. Så mener jeg ikke det kan kaldes frivilligt.
- Økonomi: Hvem honorerer de der skal have løn i projektet? Håber ikke det er skattepenge der bruges til det.
- Hvem skal man kontakte hvis der er overtrædelser?
- 12 lodsejere vs. 1900 husstande. Sørgeligt med 12 åbenlyse egoister og selvfede jordejere. De skal respektere eksisterende stier og natur.
- 80% af Danmark er opdyrket. Det efterlader 20% tilbage til naturoplevelser. Så naturligt nok er der pres på pga. at Danmarks areal bruges til grisefoder.